

Felles kamp mot ekstremisme og hatprat

Uttalelse fra Arbeiderpartiets landsmøte, april 2019

Kampen mot ekstremisme er en rød tråd i arbeiderbevegelsens historie. Arbeiderpartiet ser med stor bekymring på den voksende høyreekstremismen i Europa og den vestlige verden. Det skapes fiendebilder av innvandrere, jøder, muslimer og andre minoritetsgrupper.

Det var vi vitne til da en høyreekstrem terrorist angrep to moskeer og drepte 50 mennesker på New Zealand. Det var vi vitne til da 11 jøder ble drept i et høyreekstremt motivert angrep mot en synagoge i Pittsburgh i USA. Og vi er vitne til det når høyreekstremer og nynazistiske organisasjoner igjen marsjerer i våre gater.

Et sterkt politi og effektive sikkerhetstjenester er avgjørende for å bekjempe voldelig ekstremisme. Men minst like viktig er de sterke fellesskapene. Da Norge ble rammet av ekstremistisk terror svarte vi med samhold, åpenhet og demokrati – med fellesskapet. Oppgjøret med ekstremistiske holdninger må fortsette.

Arbeiderpartiet ønsker et sterkere vern av spesielt utsatte grupper i samfunnsdebatten. Vi vil at arbeidet for å straffeforfølge personer som framsetter og sprer hatytringer og trusler på internett prioriteres. Vi har alle et felles ansvar for å føre en anstendig politisk debatt og unngå unødvendig polarisering.

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) peker i sin nyeste trusselvurdering på at tilslutningen nå er lav til ekstrem islamisme i Norge. Viktige årsaker er fraværet av en mobiliserende kampsak og at det nå er få aktive radikalisatorer i Norge. PST forventer at det fremdeles først og fremst vil være vanskeligstilte og sårbare unge menn som radikaliseres. Forebyggingen og bekjempingen av ekstrem islamisme må fortsette. Å bekjempe ulikhet er også å forebygge ekstremisme.

Nyere forskning om høyreekstremer og høyreradikale miljøer i Norge fra 1990-tallet og fram til i dag har pekt på viktige endringer i disse miljøene:

For det første er det ikke lenger i hovedsak ungdommer som er høyreekstremer. Det betyr at vi må tenke nytt rundt forebygging. De fleste av de tradisjonelle forebyggingsaktørene har ikke den samme tilgangen til unge voksne over 18 år. Her må det tenkes nytt og andre aktører må på banen. Kriminalomsorgen, NAV og helsevesenet er viktige aktører overfor dagens målgruppe, samtidig som politiet fortsatt vil spille en sentral rolle. Kommunene vil fortsatt være en viktig aktør i forebyggingsarbeidet.

En annen sentral forskjell er at fiendebildet har endret seg. I dag er det islam og muslimer som blir sett på som den store fienden. Den tredje hovedtrenden er hvordan høyreekstremer og -radikale bevegelser i stor grad har gått fra å være aktive i gatene, til nå å ha størstedelen av aktiviteten på nettet.

To forhold har ikke endret seg de siste tiårene: Forakten for eliten og overvekten av menn i de høyreekstremer bevegelsene.

Et annet hovedfunn i nyere forskning er at politiet selv rapporterer at de har for lite kompetanse til å drive effektiv forebygging av høyreekstremisme. Det er også et problem at politiet har for lite ressurser til dette arbeidet, ikke minst når det gjelder omfanget av hatefulle ytringer på nett, som Kripos' nettpatrulje følger med på.

De regionale menneskerettighetssentrene Falstadsenteret, Stiftelsen Arkivet og Narvik fredssenter gjør en uvurderlig innsats for å undervise elever om menneskerettigheter og konsekvensene av ekstremisme og hatkriminalitet. Dette viktige arbeidet må forsterkes og nå ut til flere. I tillegg ønsker vi å styrke og utvikle Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret), Det europeiske Wergeland-senteret (EWC), 22. juli-senteret, Rafto-stiftelsen og Nansen fredssenter.

Arbeiderpartiet vil:

- Styrke politiets ressurser og kompetanse innen forebygging og straffeforfølgning av hatkriminalitet og hatefulle ytringer på internett. Politisk styring er nødvendig for at politiet skal få økt kompetanse på dette området.
- Styrke samarbeidet og samhandlingen mellom kommunene og politiet om forebyggende tiltak mot radikaliserings og ekstremisme.
- Utarbeide en handlingsplan mot muslimhets, etter mønster fra handlingsplan mot antisemittisme 2016–2020.
- Frata statsstøtten til organisasjoner som aktivt fremmer diskriminering.
- Sørge for at terrorangrepet 22. juli og politisk ekstremisme blir viet økt oppmerksomhet i skolen.
- Trappe opp finansieringen til de nasjonale og regionale freds- og menneskerettighetssentrene.